

СЫЛДЫСЧЫГАШ

№ 27
(2890) Июль 8 2008
вторник ЧЫЛ

1945 чылдың март 1-де үндезилеттинген.
1990 чылдың февраль 1-де катап тургустунган.

Хүнүнүн үнү: 5.05; ажары: 22.03
Хүн дуртунуң узуну: 16.58
Айының үнү: 12.11
Ажары: 23.51

Солун вторник санында үнер.
Садар өртээ дугуржулга өзугаар.

СЫЛДЫСЧЫГАШ

**ХААН -
КАДЫННЫҢ
ЭДИЛЕДЕРИ**
(Чуртунче ээп келген)

Бии-Хем кожуунун девискээринде "Аржаан-2" базырындан хаан-кадынның (бистин эрага чедир VII век) чевээн археологтар каскаш, оон муң беш чүс ажыг алдын эдилелдерни тылкан. Ол бүгү Санкт-Петербуртта күрүне Эрмитажынга шыгжамырга чыткан болгаш ол эртинелерни аштап-арыглаар, чартыр ажылдар кылдынган соонда, оларны Германияга безин делгээн.

Эрткен неделяда Тыва Республиканың Национал музейинге ол эртинелерни эдилел бергенге хамаарыштыр журналистер-биле парлалга конференциязы болган. Аңаа ТР-нің Чазаның Даргазы Шолбан Кара-оол, оралачылары Шолбан-оол Иргит, Анатолий Дамба-Хуурак, Иван Чучев, ТР-нің культура болгаш информация политиказының сайыды Вячеслав Донгак болгаш музей-нің ажылдакчылары, эртенденнер, журналистер киришкен.

● Чангыс абзац-биле

● Тыва Республиканың болгаш Хакас Республиканың школачыларының аразында өг-бүлө чылынга тураскааткан улуг акцияны "Тывасвязьинформ" организастан эрттирип турар. Акцияны киржикчилери уруглар Тываның каас чараш булуннарының бирээзи Сүт-Хөлде дыштанмышаан, аңаа ук акцияның түңнелдерин үндүрер.

● Июнь айның төңчүзүнде ыраккы каас-чараш чурмалдыг Тожуда Азас хөлдүн чанынга республиканың башкыларының 12-ги турисчи следу болуп эрткен. Аңаа ниигизи-биле башкыларның 22 командазы кирип, аразында янзы-бүрү маргылдааларга мөөрейлешкен.

ХӨЙНУ БИЛИП, КӨРДҮВҮС

Уругларның чайгы дыштанылгазы кидин-тулук чоруп турар. Олар ону ажыктыг эртинер дээш, хүн-бүрү солун чүүлдерни кылып, мага хандыр дыштанып турарлар. Эрзин кожуунун бөлүк уруглары чайгы дыштанылгазында Москва хоорайже аян-чорукту кылгаш келгеннер. Оон дугайында уругларның бижээн материалын моон адаанда чырыттывыс.

Россия — делегейде улуг чурттарның бирээзи. Оон төвү — Москва. Москваже кандыг-даа: улуг-биче, кыргачалы кижилер барыксаар. Бис база ол чараш хоорайны дыка көрүксеп турган бис. Июнь 11-де Эрзин кожуунун школарындан 11 өөреникчи, 2 удуртукчу башкылар: Кур Чечек Санчаевна, Шой Нана Васовна база Москваже аян-чорукту организастан Улуг Хуралдың төлээлекчилер палатазының депутаты Кыргыз Шолбан Идамчапович поездиге олурупкаш чорупкан бис. Орукка дыка чараш черлерни, улуг-улуг хоорайларны көрүп, хөй ажыктыг чүүлдерни билеп алган бис. Москвага 4 хонук иштинде РУДН-нің нинити чуртталга бажыңыга чурттап турдус. Оон өртээн Василий Урбан-биле Москва төлөп берген. Ол университетте кандыг-даа нация чон чурттап турар болду. Бис янзы-бүрү хөй нация чон көргөш, соңуургалывысулам көдүрлү берген. Бир кежээ олар-биле чугаалажып, тырттыржып-даа алган бис. Москвага чеде бергенивиске чер-

ле бузуревейн турган бис.

Аян-чоруувустун эгезин Кызыл шөлден эгелзэн бис, шөлдү көргөш ыңчан бузурзэн бис. Шөлдү соңуургап, аңаа кылаштап, чурукка тырттырып алган бис. Кремльдин иштинче кирип, Оружейная палатаны соңуургадывыс. Шаандагы хааннарың эдилеп чораан идик-хевн, сава-саңгазы, оқ-боозу — шуптузу бар. Елизавета, Екатерина кадыннарның олуруп турган кареталарын көргөш, кижиле ол үеде келген ышкаш болур. Москва ГУМ-нарже база кирип турган бис. Кинотеатрга "Кун-фу Панда" деп мультик кино көрдүвүс. Улуг театрга кино көөргө, дыка онза чорду. Хоорайның улуг зоопарыгына дыка хөй дириг амытаннары: чааннар, жираф, тиолень, зебра, крокодил, черепаха, павлин дээш, соңуургаваан дириг амытанывыс чок болду. Горький аттыг дыштанылга парыгына хөй аттракционнарга олуруп, каттыржып, бот-боттарывысты кочулажыпшаг болган бис. Вернадскийнин шириги дыка солун

болган. Ареның кыры дош-даа апаар, суг-даа апаар. Акробатика-даа, аң-мен-даа көрдүвүс. Метрога бир дугаар олурупкаш, арай девидексеп турдус. Оон соонда анаа апарган бис. Москва хемге теплоходтаанывыс бир уттундурбас. Автобустуг экскурсияга Тайбының аллеязына чедип, Поклонная дагны көрүп, хоорайның эң чараш архитектуралыг тудуларын магалдывыс.

Улуг хоорайга баргаш, солун улустар-биле ужурашкан бис. Москвада Тываның төлээ черинге барып, оон даргазы Василий Урбан-биле ужураштывыс. Күрүне Думазыңга Лариса Шойгу-биле база ужураштывыс. Депутадывыс-биле кады тырттырып алган бис. Оон ынай делегейде алдаржаан "Л Ореаль" Париж" деп косметика фирманың улуг даргазының бажыңына кирип, шайлап, чугаалажып турдус. Ол бистин депутатывыстың эжи. Улуг дарга бистерге шуптувуска белектер берди.

Бо аян-чорукту эгелзэн Улуг Хуралдың Төлээлекчилер палатазының депутаты Кыргыз Шолбан Идамчаповичиге

сеткиливисханызындан өөрүп, бистерни, өскүс-чавыс төлдери, улуг хоорай Москва-ны көргүскени дээш четтиргенивисти илередип турар улус-тур бис. Ол Эрзин - Абакан аразының чедирерде, уткуурда оруунун аай-дедир өртээн, бистин аш-чемивис өртээн, Москвага троллейбус, автобус, метро өртээн бодунун өг-бүлө бюджетинден төлөп берип турду.

Бисти деткип, дуза көргүскен Мөрен, Сарыг-Булун, Эрзин, Нарын, Бай-Даг суму чагыргаларына, Кызыл-Сылдыс, Бай-Даг, Нарын школа директорларына база ол ышкаш Москва хоорайга бисти көрүп, карактап чораан башкыларывыс Ч.С. Кур, Н.В.Шойга улуу-биле өөрүп четтиргенивисти илередип тур бис.

Чер кырынга Шолбан Идамчапович ышкаш буян-ый херек кылып чоруур кижилер хөй-ле болзунам!

Алина КУР (Мөрен),
11 класс, Доржу-Белек
АРАНЧАЛ (Эрзин),
6 класс, Кристина
СОНАМ (Нарын), 9 класс,
Айна ШЫЫРАП 11 класс,
Чодураа КЕЖИКИ
7 класс.

СТРАНИЦЫ СЕМЕЙНОГО ЧТЕНИЯ

Контулур

Чечен чогаал арны

Чтобы воспринять все, что можно дать какое-либо знаменитое произведение, необходимо медленное чтение и продолжительная остановка перед тем, как перейти к другому произведению. А.Бен.

ЧОГААЛЧЫНЫҢ САЛГАЛЫ

Онзагай ужуражышкын

“Чогаалчылар кавайы деп” ааар Өвүрнүң Дус-Даг сумузунга чоокта чаа уттундурбас, кайгамчыкты байырлал эрткен. Чаңгыс чер-чурттуг 10 ажыг чогаалчыларыстың бирээзи боор, С.А.Са-рыг-оол чогаалчы өгбевистиң ук-салгалындан 7 дугаар чогаалчы салгалы. Тыванын культуразынын аадарлыг ажилдакчызы, Россия-нын-даа, Тыванын-даа Чогаалчы-лар эвилелиниң кежигүнү, С.А.Са-рыг-оол аттыг литература шаңна-лынын лауреады, чоокта чаа тыва литератураның хөгжүлдесинге киирген ачы-хавыязызы дээш ТР-нин “Шылгараңгай күш-ажылы дээш” деп медалы-биле шаңнат-кан, бо чылгы юбилей чогаалчы-ыс — 50 харлаан Николай Ша-дыр-оолович Кууларга турс-кааткан байырлал хүнүн бистиң Дус-Даг ортумак-школазында рес-публика чергелиң экспериментал-дыг шөлдүң харыссалгалыг баш-кылары кончуг бедик деңгелге организастан эрттирген. Эң-не өөрүнчүг, онзагай чүве — ынак чогаалчывыстың бистиң чалалга-выс-биле өскөн-төрөөн черинге чедип кээп, өөреникчилер, суму чоңу-биле ужуражып, сагыш-сеткилин үлешкени болур.

Бо байырланчыг хүнүнң 1-ги чартында Н.Кууларның төрөөн школазынга “Н.Кууларнын чогаа-дыкчы ажил-ижи” деп эртем-прак-тиктиң конференцияны школаның экспериментизиниң эртем талазы-биле удуртукчулары филология эр-темнериниң кандидады У.А.Дон-гак, педагогика эртемнериниң кандидады М.Б.Кунгаа олар бил-дигиң удуртуп эрттиргеннер. Ко-жуунуң тыва дыл, чогаал башкы-ларынын 10 ажыг янзы-бүрү тема-ларлыг илеткелдерин база кожуунуң ном санчарынын эргелекчилериниң дыннадыгларын улуг соңуургал-биле дыннадывыс. Түннелинде, эң эки илеткел дээш, Ак-Чыраа орту-мак школазындан тыва дыл, чо-гаал башкызы Анай-Кара Тырык-тын “Н.Кууларнын чечен чугаала-рынын литературлуг сайгарылга-зы” деп илеткели 1-ги черни ап, ук чогаалчының бодундан белек-се-лекти алганы өөрүнчүг. 2-ги, 3-кү черлерни Солчур ортумак школа-зындан башкылар Аянмаа Мон-гуш, Аяна Сат алганнар. Черле бүгү номчаан илеткелдер онзагай, тускайлаң, дөмейлешпес темалар-

лыг болганы солун. Оларны чогаалчы боду улуг соңуургал-биле дыннааш, бодунуң чогаадыкчы ажил-ижинге практика кырында ажилдап чо-руур чогаал башкыларындан үе-лелдер алырга, бир онза дээрзи түңнөп чугаалаан.

Байырлал хүнүнүң 2-ги чар-тыы сумунуң көдээ культура одаанга уламчылаан. Аңаа суму-нуң чоңу чоргааранчыг аныяк шү-лүкчүзү, чогаалчызы Н.Ш.Куу-

Н.Ш.Куулар чогаалчы эштери Э.Мижит, хакас чогаалчы И.Топоев - биле.

лар-биле сагыш хандыр ужура-жып, ооң сөөлгү үеде үндүрген чаа ному “Мээң таныжым” — танды ээзи даңгынаың” улуг соңуургал-биле авторнуң холундан ап, чогаа-дыкчы ажил-ижин алтап-мак-тааннар.

“Н.Куулар — салым-чаяны-ныг шүлүкчү” дээрзин кожуунуң 5-тен 11-ги классчыларының ара-зынга эрткен уран номчулга мөө-рейи бадыйткады. Аңаа ниитизи-биле 47 өөреникчи юбилей шүлүкчү-нүң ангы-ангы темага бижээн шүлүктөрүн ураны-биле бараалгат-ты. Түннелинде, дээди шаңнал — “Тергииң номчукчуга” чогаалчы-нын чаңгыс чер - чуртуу, өзүп ора-салым-чаянныг салгакчызы, Дус-Даг школазының 10-гу классчызы Буянмаа Кыргыс шүлүкчүнүң сөөлгү бижээн шүлүктөрүндө “Шын” солунга үнген “Чанып келгеш, төрөөн суурга кылаштаа-ры...” деп лириктиг шүлүкүн дын-накчы кижиниң карааның чашта-ры бүддөейни бээр кылдыр чугаа-лааны — езулуг уран номчукчу дээрзин көргүстү. База дараазын-да шаңнал-макталга төлөпиглер хөй болган: “Идегелдин отчуга-жы” деп номинацияга эң биче на-зылыг номчукчу, 4 харлыг Буяна Ховалыг (Чаа-Суур): “Көрүкчү-лерниң үнелелин” — Азияна Чым-

балак (6 класс, Чаа-Суур); орус дылда очулдуртунган “Степь” деп шүлүү дээш база Ак-Чыраа ортумак школазындан келген бөлүк өөреникчилер “Шүлүкчү-нүң чүрээниң 4 кывыскызы” деп литература-хөгжүмнүг компози-циязы (удуртукчузу М.Д.Шой-дак) алган. “Тиилелгеже чүткүл” деп номинацияга 10-гу классчы Отчугаш Донгак (Чаа-Суур) “Өвүр” деп шүлүктү номчааш, төлөпиг болган. “Шүлүкте ову-р-хевирни онза дамчыдып көргүс-кени” деп номинацияны 10-гу классчы Айлана Кертик-оол (Дус-Даг) алды. “Эң узун хем-чээлдиг шүлүк” деп шаңналды 10-гу классчы Ай-кыс Кончукпан (Дус-Даг) алган. А эң-не онза, үн-елиг шаңнал “Чо-гаалчының шаң-налын” 8-ки клас-счы Чурмет-Дажы Сат (Хандагайты) база 3-кү классчы Ангыр-Чечек Донгак (Дус-Даг) тус-тузунда Ни-колай Кууларның бодунуң өмүнээ-

зинден белектерни алгылаан. Жежээниң дургузунда клуб-туң сценазынга “Н.Ш.Кууларның 50 чылдарынын арыныры” деп слайд-көргүзүглериң экранга Дус-Даг школазының информа-тика башкызы М.В.Түвет-оол көргүзүп, келген аадчыларга, су-мунуң чоңунга соңуургаткан.

Шак миндыг литературлуг хүннерни төрөөн черивистиң су-раглыг чогаалчыларынга удаа-дараа организаастаары бистиң школавыста 2006 чылдан эгелеп республика чергелиг литература-чурт-шинчилел эксперимент ажы-лынын түңнелдеринге улуг дет-кимче болур дээрзин түңнөп, шко-лада ажилдап турар 7 экспери-ментатор башкыларының Ч.К.Куу-лар, В.А.Семис-оол, Ч.Ш.Седен-оол, У.Ы.Донгак, С.О.Седен-оол, А.Д.Осурбай, Г.О.Семис-оол олар (удуртукчузу Г.О.Семис-оол) үре-түннелдиг, чогаалдыкчы чоруу деп чүвени көргүскени ол.

Урана ДОНГАК, Өвүр кожуунуң школаларының тыва дыл, чогаал башкыларының методиктиг каттыжышкынының удуртукчузу, РФ-тиң Президентизи В.В.Путинниң “Тергииң башкы” шаңналының лауреады, Дус-Даг ортумак школазында тыва дыл, чогаал башкызы.

• Николай КУУЛАР

ТЫВА ТУККА ЙӨРЭЭЛ ХЕРЕК

Эрте бурун черивисте эргилдениң чазы дүштү. Чалыы Тыва күрүневис чарлаттынып, догуннады.

Далай-Лама ыдыктап каан дагылгалыг эртиневис кудайдыва көдүрүлдү, курай, курай, киискизинем!

Чуртун тугун аскан соонда, чуруп, өннүн пөс бооп артпайн, сүзүглел бооп бедизин дээш чүнү бодап, даңгырагалаал?

Тыва тукту салбас дээнде, тынын безин өргүвүттер маадырлар дег сорукутун боол, базымчага дүжүп бербээл.

Актың оруун шилип алгаш, алыс Шынче чүткүлүңер. Буян оштаан тугувусче бузут-бакты чагатпаалы.

Чаңгыс туктуг чаңгыс чоң бис. Чаржынчыдыр аңгылашпайн, черивиске ээ болуп, сеткил-сагыш эвин тудуал.

Ажы-төлге өңчү кылдыр арттырып каар байлаавыстың ортузунга тугувусту онза арыг кадагалаал.

Даартагы хүн бодаралын Таңды-Тыва көрүп, билзин. Эчис күзел сүлле, тугу эгииреде оңмас болзун.

Адыг-чарыш, оюн-хөгүнүң, ажил-иштиң сагызыны, шүглүп үнер барымдаа бооп, чүрээвиске киикип чорзун!

ДӨРТТЭЭН ШҮЛҮКТЕР

* * *

Чалгыг сүрген чалгыг бадаар элезинде истеривис. Салгал сүрген салгал улаар эстип читпес истеривис.

* * *

Даглар куржаа кижилер дег: таныш-көрүш, улуг-биче кожа-чангыс чыскаалында хоорук эвес тудуш турар.

* * *

Ында-хаая кижии караа ылап ханы ажиттынар: өөрөөн күжүр кайгаанындан өттүр билир мерген апаар.

урулар болгаш хоойлу

НА СЛЕТЕ ЮИДЕ

С 3 по 11 июня в Ростове на Дону проводился III межгосударственный слет отрядов ЮИД, посвященный 35-летию образования отрядов ЮИД и 30-летию со дня первого Всесоюзного слета ЮИД.

В конкурсе принимали участие команды из 86 регионов России и стран СНГ: Украина, Белоруссия, Казахстан, Азербайджан и Армения.

Нашу республику представляла команда школы №11 г. Кызыла в составе: Корытина Карина, Маликова Лиза, Смирнов Роман. Бахар Илья и руководитель команды – инструктор ОБЖ школы №11 Светлана Верник и инспектор ОАР и ПБДД УГИ-БДД МВД по РТ лейтенант милиции Илья Дарый.

Конкурс проводился в 5 номинациях: знание Правил

дорожного движения, основ безопасности жизнедеятельности, основ страхования, а также фигурное вождение велосипеда.

В номинации основы безопасности жизнедеятельности из 91 команд (364 участников) И. Бахар занял 8 место, К. Корытина показала наилучший результат – 1 место в номинации “Знание основ страхования”.

В общекомандном зачете по фигурному вождению в автогородке наша команда заняла 16 место.

Ребята не только соревновались, но и общались со сверстниками из других регионов, выезжали в экскурсии в Таганрог, Азовское море, посетили цирк и местный зоопарк.

Инспектор по пропаганде
ОР ДПС ГИБДД МВД по РТ
ст. лейтенант милиции
О.Б. Оюн.

Таныжыңар: Чодураа
Монгуш чуруп тур.

Чодураа Монгуш
Танды кожунунуң Бал-
газын суурда чурттап
турар. Ол 15 харлыг.
Хостуг уелеринде чу-
руттунарынга аажок
ынак. Чодураа редак-
цияже элээн каш чу-
раан чуруктарын чо-
руткан. Оларнын чам-
дыктары-биле силер-
ни таныштырар-дыр
бис, эргим номчукчу!

"МАНИ" – ХУРТУЖЕ КЕЛ ЧЫТКАШ-ЛА БЕЛЕТКЕНИҢЕР!

Эргим школачы оолдар, урулар база сургуул, студент аныяктар! Силерге “Мани” хуртуже келирнерде улуг кичээнгеилг болурунарны сагындырып тур бис.

Бүгү-ле тыва база хей национал чонууска кезээ мөңгөде артар төөгүлүг, чараш, көскү “Мани” хуртузун тибет лама башкыларывыс, ырак ийит орган Индиядан чедип келгеш, кылып бергеш, барганнар. Олар бисти утпас, кагбас! Бистер башкыларывыска мөгейип, тейлеп чоруур ужурлуг бис.

Будданың өөрединден азып-тенип чоруурувусту соксаддылыңар! Эске чүдүлгөже кире берберин. Сарыг-саяаңың чүдүлгөвисти сагып, тейлеп чүдүлгө өөренип, кара чажывыстан “ом мани падме хум” деп таринаны номчуп чоруулунар. Ону утпазын дээш Кызыл хоорайның Дөгээ дааның кырында “Ом мани падме хум” деп таринаны тибет лама башкыларывыстың дузазы, суртаалы-биле бижиң ундүрдүвүс. Чонун караанга кайы ырактан тода, көскү болзун дээш агартыр будуп кагдывыс. Анаа киришкен кыс урулар эвээш эвес. Инек даштарны итчил чыгып салыры амыр эвес. Идөгөл,

сүзүк-биле изиг, соок хүннер дивейн соксаал чокк дүргени-биле хоорай байырыңны уткуш-тур ылып дооскан турган бис.

“Мани” хуртузун база ноябрь 5-те улуг байырлал уткуштур ажытканда, чон илеркели-биле сүзүк теп киришкен болган.

“Мани” хуртузунда алдык жүктөргө аргалык болза хол-биле дегбечер! Ол алдын үжүктөр, тариналар “ОМ-МАНИ-ПАДМЕ ХУМ” деп тибет дылда бижиткенен. Кара даа чораш “Ом мани падме хум” деп номчуп чоруулунар.

“Мани” хуртузунче чоруп олургаш-ла эки боданыңар, кичээнгеилг болунар! Паркта ойнаар карусельге демейлеверер! Анаа халбактанмаңар, баартактаның чыдып алгаш дээскинмөңер. Оң кырынче олурар берберер. Ол дээрже хей-хей 115 млн. суурлар, тариналар-дыр. Баш удур келир хей-хей шалтаразыннарны эвээс жедип, база эки чедишкичнерни эвээш эвести силерге эккеп, ке-

жик-чол, буянны сөңгөл болурунун ачы-жавызы “Мани” хуртузун эки долгап, эки хүндүлөп, эки тейлеп билериывистен хамааржыл турар.

Кады чоруур эштеринерни, бодунарны эки хынаңар. Оларнын холунда кысып алган таакпылар бар болза, ол чокка кызыл таакпылап болбас таакпы ол кызыңнатпас таакпы деп багаң-чаңыңдан адырлыр. Мани хуртузунге таакпызыг, чытыг келбес. Конфета, жвайка, шоорук, морскенде сааңыннарны ырактан-ла кел чыда чажыра тулар азы урналарже салып каар. Быстаннар чазылдырып, дааш үндүрбес!

“Мани” хуртузунге эртип келгештин, хостуг холдарыңарны тейлейтүдүп алгаштын “Мани” хуртузунде бурганга 3 катал чалбарып тейленер!

“Мани” хуртузун долгаңдыр хун байы-биле чорудуңар. 1 коңга элдерге 115 млн. суурлар номчуттүганы-дыр. Уенер эвээш болза, 1 катал долгаңкеш барыңар, а уенер хей болза чөже-даа долгаң болур си-

лер. Ол долгаарыңарда ыяп-ла “Ом-мани-падме-хум” деп судур таринаны номчурун утпаңар!

“Мани” хуртузунде келген улус чонну, бот-боттарын хүндүлөжир. Анаа шуугап, сонуургап, чугаалжып туруп бербес. Улуска шалтыктавас. Анаа чүгөл “Ом-мани-падме-хум” деп сөстөр дыңналып турар ужурлуг.

“Мани” хуртузун долгап дооскаш, чоруурда “Мани” хуртузунде бурганга оорганар көргүспейн, холуңар тейлей туткаш чоруптурган. “Мани” хуртузунден чоруп тургаш, ол чокка чараанар сыкырып, дүктүрүп, синиңире берберер. Черле кара даа чарааңны бүгүлү чорбас болза эки. Оң ордуңа думчук чодар аржыгылдарыңа ажыгланаңар! Акыларыңар даайларыңар-биле кел чорунарда холдарын хынаңар. Аксында таакпы бар болза, көзүн өжүргөш октадыптыңар! Холунда пиво, кола саваларын дүргөн ырадыр урналарже чажыр салыңар деп чагыңар! “Мани” хуртузунче келиринерде хүндүткелдиг, кичээнгеилг, холдарыңарга бок саазы чок келирин утпаңар!

Саглай НОРБУ

Бодай, тып, бодай хаг!

КАЖАР АЙТЫРЫГ

Кандыг кран
кажанда-даа суг
ижиң алыр дээрже
ажыглаттын-
мазыл?

СЫЛДЫСЧЫТАШ

“Океан-97” Бүгү Россия фестивалының дипломанты,
“Чонор-лаш-2004” республика конкурсуунун лауреады, Россиянын Журналистер Эвилелиниң дипломанты.

Кол редактор Александр ШОЮН

Редакцияның адреси: 667000, Тыва Республика, Кызыл, Красноармейская кудумчузу, 100. Парлаа-га бажыны, 4-кү кылт, кабинеттер 75, 76, 77, 79.

Индексиз 10013. Тираж 3821 экз. Чагыт №140.

Россия Федерациязының Парлаага, телерадиодим-чылдыска болгаш массалыг коммуникация херектериниң талазы-биле яамының Ортаагы Сибирде регионнар иразының девискээр эргелели “Сылдысчыташ” солуну буртуккан. Херечилеги – Т-00015.

Солуну ТР-ниң “Тыпполиграф” курунениң унитарлыг бичүрүлгөсүнө парлаан. (Кызыл, Штепкинна-Кравченко, 1). Парлаагаже дузаары: график суугар понедельникте

Тургузукчулары: Тыва Республиканың парлаага болгаш ии-формация талазы-биле куруне комитети. Тыва Республиканың нинти болгаш профессионал өөредилге яамызы.

ФАКС 8(394) 22-2-06-17. Телефоннары: Кол редакторунуң – 2-06-17. Секретарь – 3-17-90. Килдистер – 3-17-87. Бухгалтерияны – 3-17-90.

10 шыкта. Херек кырында понедельникте 9.00 шыкта. Редакция бижимел чүдүлгө, тырттырган, чур-раан чуруктарга, шүлүк болгаш проза чогаалдарына-га сайгарылга кылбас болгаш оларны эдилеринге ады-гизтеп, авторлар-биле чыгалажылга чорутпас.

Солуну РФ-тиң парлаага болгаш массалыг коммуникация херектериниң талазы-биле Агем-тиелениң дөткэмчези-биле үндүрүп турар.